

2020/0035(COD)

14.7.2020

STANOVISKO

Výboru pre kultúru a vzdelávanie

pre Výbor pre dopravu a cestovný ruch

k návrhu rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku železníc (2021)
(COM(2020)0078 – C9-0076/2020 – 2020/0035(COD))

Spravodajkyňa výboru požiadaneého o stanovisko: Dace Melbārde

PA_Legam

STRUČNÉ ODÔVODNENIE

Železničná doprava má pre Európu už viac ako 150 rokov veľký význam, pretože umožnila nevídanú mobilitu a ponúkla nové príležitosti pre ľudí, zvýšila objem obchodu, pomohla podnikom rásť a prispela k hospodárskemu rozvoju krajín. Dnes je železnica rovnako dôležitá ako predtým a predstavuje jeden z najbezpečnejších, najekologickejších a najúčinnějších spôsobov dopravy. V záujme zdôraznenia jej významu vrátane potenciálu splniť ciele Únie v oblasti klímy Komisia navrhuje vyhlásiť rok 2021 za Európsky rok železníc a zorganizovať celú škálu komunikačných činností a aktivít zameraných na občiansku angažovanosť, ktoré sa spájajú s iniciatívou Európsky rok.

Spravodajkyňa súhlasí s názorom Komisie, pokiaľ ide o dôležitosť železničnej dopravy a jej ekologický charakter. Pozornosť si však zaslúžia aj ďalšie aspekty tohto druhu dopravy.

Rovnako dôležité ako úsilie o zvýšenie počtu cestujúcich je sfunkčnenie základnej siete a služieb. Nie všetky kontinentálne členské štáty majú v súčasnosti železničné spojenia so zvyškom Európy alebo potrebnú infraštruktúru, ktorá by tieto spojenia umožnila. Aby bolo možné vlak používať, musí najprv táto možnosť existovať. Bez začlenenia do európskej železničnej siete sú takmer všetky odvetvia príslušných členských štátov jednoznačne znevýhodnené. Vzdelávanie, cestovanie a kultúra patria medzi najvýznamnejšie dotknuté odvetvia. V oblasti vzdelávania sa to negatívne prejavilo aj pri využívaní populárnych programov a iniciatív EÚ, ako sú Erasmus+ a DiscoverEU. Študenti z okrajových regiónov EÚ a zo znevýhodneného prostredia sa na nich často nemôžu zúčastňovať.

V súvislosti s kultúrou a cestovným ruchom je situácia podobná. Štyria z desiatich Európanov si turistickú destináciu vyberajú na základe kultúrnej ponuky. Výhodu majú mestá a regióny s lepšou dopravnou infraštruktúrou vrátane dobrých železničných spojení. Vďaka neustálym hygienickým opatreniam v dôsledku COVID-19 získajú vlaky na popularite nielen ako jedna z udržateľnejších a najbezpečnejších možností hromadnej dopravy, ale často ako jediná realizovateľná a cenovo dostupná alternatíva k leteckej doprave, ktorá by zas mala podľa očakávaní výrazne zdražieť. Mnohí potenciálni cestujúci z najvzdialenejších regiónov EÚ budú v blízkej budúcnosti v čoraz väčšej miere úplne upúšťať od kultúrnych výletov na veľké vzdialenosti, a to pre príliš vysoké náklady na leteckú dopravu a nedostupnosť železničných spojení v daných oblastiach. V rámci roka železníc treba upozorniť na uvedené problémy a poukázať na to, že je nutné zabezpečiť zvýšené geografické pokrytie železničnej dopravy.

Rok železníc by sa nemal zameriavať len na cestovanie a pohyb tovaru a osôb železničnou dopravou, ale aj na historickú a súčasnú úlohu vlakov, železničných staníc a železničnej infraštruktúry. V minulosti mali zásadný podiel na formovaní regionálnych tradícií a identít a podporovali hospodársky a sociálny rozvoj. Dnes sú súčasťou európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré treba poznávať, ale aj podporovať a chrániť. Železničné stanice sú tiež dôležitými katalyzátormi podpory kvalitnej architektúry a plánovania inteligentných miest a slúžia ako priestor pre kultúrne interakcie a umelecké prejavy. Zároveň môže byť cestovanie vlakom bez ohľadu na cieľ samo osebe zážitkom a často je miestom, ktoré uľahčuje sociálne a kultúrne interakcie.

Spravodajkyňa na základe skúseností z predchádzajúceho európskeho roka zdôrazňuje potrebu aktívnej spolupráce so širokou škálou zainteresovaných strán, najmä s organizovanou občianskou spoločnosťou, aby bol rok železníc nielen úspechom, ale aj trvalým politickým odkazom. Okrem zainteresovaných strán uvedených v návrhu Komisie môžu kultúrne združenia, mládežnícke organizácie a rôzne vzdelávacie a školiace inštitúcie cenným spôsobom

prispieť k propagácii dôležitosti a využívania železničnej dopravy. Spravodajkyňa takisto zastáva názor, že synergie medzi rôznymi programami a iniciatívami Únie by sa nemali obmedzovať výlučne na rozmer železničnej dopravy, ale mali by zahŕňať aj programy, ktoré podporujú občiansku angažovanosť, napríklad v oblasti vzdelávania, kultúry a mládeže. Rok železníc tiež ponúka príležitosť na vytváranie trvalých partnerstiev so železničnými spoločnosťami, ktoré môžu prispieť k zabezpečeniu toho, aby programy Únie v oblasti mobility, najmä Erasmus+, boli ekologickejšie.

Spravodajkyňa je presvedčená o dôležitosti železníc, ich sociálnej, kultúrnej, environmentálnej a ekonomickej hodnote a ich schopnosti podporovať a urýchľovať územnú súdržnosť v celej Únii. Železnice budú zohrávať zásadnú úlohu pri plnení cieľov v oblasti klímy v súlade s európskou zelenou dohodou a pri podpore udržateľného rastu v budúcnosti.

Napokon spravodajkyňa berie na vedomie meniacu sa situáciu v Európe v dôsledku pandémie COVID-19 a neistotu, ktorú vyvoláva, najmä pokiaľ ide o cestovanie, ale aj o podujatia, stretnutia a diskusie, ktoré sú kľúčovou časťou iniciatívy Európsky rok. Otvorená zostáva otázka, či dátum začiatku roka železníc bude potrebné presunúť.

POZMEŇUJÚCE NÁVRHY

Výbor pre kultúru a vzdelávanie vyzýva Výbor pre dopravu a cestovný ruch, aby ako gestorský výbor vzal do úvahy tieto pozmeňujúce návrhy:

Pozmeňujúci návrh 1

Návrh rozhodnutia

Odôvodnenie 1

Text predložený Komisiou

(1) Komisia vo svojom oznámení z 11. decembra 2019¹⁵ vymedzila európsku zelenú dohodu pre Európsku úniu a jej občanov. Európska zelená dohoda je nová stratégia rastu, ktorej cieľom je transformovať Úniu na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje, kde budú do roku 2050 čisté emisie skleníkových plynov na nule a kde hospodársky rast nezávisí od využívania zdrojov.

¹⁵ Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Európskej Rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov z 11. decembra 2019, Európska zelená dohoda

Pozmeňujúci návrh

(1) Komisia vo svojom oznámení z 11. decembra 2019¹⁵ vymedzila európsku zelenú dohodu pre Európsku úniu a jej občanov. Európska zelená dohoda je nová stratégia **udržateľného** rastu, ktorej cieľom je transformovať Úniu na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje, kde budú do roku 2050 čisté emisie skleníkových plynov na nule a kde hospodársky rast nezávisí od využívania zdrojov;

¹⁵ Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Európskej Rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov z 11. decembra 2019, Európska zelená dohoda

Pozmeňujúci návrh 2
Návrh rozhodnutia
Odôvodnenie 4

Text predložený Komisiou

(4) V súlade s cieľmi stanovenými v oznámení Komisie o európskej zelenej dohode treba pretransformovať hospodárstvo Únie a prehodnotiť politiky, najmä v oblasti dopravy a mobility, **čo znamená urýchlenie prechodu na udržateľnú a inteligentnú mobilitu. Za štvrtinu emisií skleníkových plynov v Únii je zodpovedná doprava, pričom tento podiel sa neustále zvyšuje.** Pokiaľ chceme dosiahnuť klimatickú neutralitu, musíme do roku 2050 znížiť emisie z dopravy o 90 %. Pri dosahovaní udržateľnej dopravy **sú** prvoradí používatelia, ktorým musíme poskytnúť cenovo dostupnejšie, prístupnejšie, zdravšie a čistejšie alternatívy k ich súčasným návykom v oblasti mobility. V rámci európskej zelenej dohody **sa má** urýchliť prechod na udržateľnú a inteligentnú mobilitu **s cieľom riešiť tieto výzvy.** Podstatná časť zo 75 % vnútrozemskej nákladnej dopravy, ktorá sa v súčasnosti uskutočňuje po cestách, by sa mala presunúť na železnice a vnútrozemské vodné cesty.

Pozmeňujúci návrh 3

Návrh rozhodnutia
Odôvodnenie 5

Text predložený Komisiou

(5) Železničná doprava zohráva významnú úlohu pri dosahovaní cieľa klimatickej neutrality do roku 2050. Je

Pozmeňujúci návrh

(4) V súlade s cieľmi stanovenými v oznámení Komisie o európskej zelenej dohode treba pretransformovať hospodárstvo Únie a prehodnotiť politiky, najmä v oblasti dopravy a mobility. **Emisie z dopravy sa nad'alej zvyšujú a predstavujú štvrtinu emisií skleníkových plynov v Únii, pričom výrazným podielom k nim prispieva mestská doprava.** Pokiaľ chceme dosiahnuť klimatickú neutralitu, musíme do roku 2050 znížiť emisie z dopravy o 90 %. Pri dosahovaní udržateľnej dopravy **je nevyhnutné, aby boli** prvoradí používatelia, ktorým musíme poskytnúť cenovo dostupnejšie, **všeobecne** prístupnejšie, zdravšie a čistejšie alternatívy k ich súčasným návykom v oblasti **mestskej a medzímestskej** mobility. V rámci európskej zelenej dohody **je preto cieľom** urýchliť prechod na udržateľnú a inteligentnú mobilitu **a prechod na nulovú bilanciu emisií uhlíka.** Podstatná časť zo 75 % vnútrozemskej nákladnej dopravy, ktorá sa v súčasnosti uskutočňuje po cestách, by sa mala **takisto** presunúť na železnice a vnútrozemské vodné cesty;

Pozmeňujúci návrh

(5) Železničná doprava zohráva významnú úlohu pri dosahovaní cieľa **Únie v oblasti** klimatickej neutrality do roku

jedným z najekologickejších a energeticky najúčinnějších spôsobov dopravy. Do veľkej miery je elektrifikovaná a **jej emisie CO₂ sú** oveľa **nižšie** ako porovnateľná cestná či letecká doprava, pričom **navyše** ide o jediný spôsob dopravy, ktorý od roku 1990 neustále **znižoval** svoje emisie CO₂. Spotreba energie v železničnej doprave sa navyše v rokoch 1990 – 2016¹⁸ znížila a čoraz viac sa využívajú obnoviteľné zdroje energie.

¹⁸ Štatistická príručka GR MOVE 2019 „Doprava EÚ v číslach“ (zdroj: Eurostat).

Pozmeňujúci návrh 4

Návrh rozhodnutia Odôvodnenie 6

Text predložený Komisiou

(6) Vďaka prepojeniu hlavných dopravných tepien Únie s jej okrajovými regiónmi a územiaми **prispieva** odvetvie železničnej dopravy k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

2050. Je jedným z najekologickejších a energeticky najúčinnějších spôsobov dopravy. Do veľkej miery je elektrifikovaná a **zodpovedá len za 0,5 % celkových emisií skleníkových plynov^{17a} z dopravy, čo je** oveľa **menej CO₂** ako porovnateľná cestná či letecká doprava, pričom ide o jediný spôsob dopravy, ktorý od roku 1990 neustále **znižuje** svoje emisie **skleníkových plynov a emisie CO₂**. Spotreba energie v železničnej doprave sa navyše v rokoch 1990 – 2016¹⁸ znížila a čoraz viac sa využívajú obnoviteľné zdroje energie;

^{17a} *Tlačový kútik Európskej komisie – 2021: Európsky rok železníc (zdroj: Eurostat, EÚ28 – 2017).*

¹⁸ Štatistická príručka GR MOVE 2019 „Doprava EÚ v číslach“ (zdroj: Eurostat).

Pozmeňujúci návrh

(6) **Mnohé členské štáty stále nie sú účinne prepojené s európskou železničnou sieťou alebo nemajú potrebnú infraštruktúru, ktorá by takéto prepojenie umožnila.** Vďaka prepojeniu hlavných a sekundárnych dopravných tepien Únie s jej okrajovými regiónmi a územiaми **môže** odvetvie železničnej dopravy **vo väčšej miere prispievať** k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti **a zároveň obyvateľom Európy umožniť spoznávať európsky kontinent a posilniť kultúrnu výmenu. Intermodálne spojenia, napríklad prostredníctvom kyvadlovej autobusovej dopravy, môžu pomôcť pri zlepšovaní dostupnosti mnohých okrajových regiónov a území tam, kde železničné prepojenia neexistujú alebo sa**

len budujú;

Pozmeňujúci návrh 5
Návrh rozhodnutia
Odôvodnenie 6 a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

(6a) Železnice zohrávajú dôležitú úlohu aj pri podpore hospodárskeho oživenia v období po pandémii COVID-19 tým, že súčasne podporujú zelenú a digitálnu transformáciu. Investície do vysokorýchlostných železničných spojení môžu zlepšiť hospodársku efektívnosť, napríklad skrátením času potrebného na dochádzanie pracovníkov do zamestnania alebo času stráveného turistami cestovaním. Investície do poskytovania služieb wi-fi vo vlakoch môžu rovnako zvýšiť produktivitu a skvalitniť cestovanie. Je potrebné vybudovať chýbajúce cezhraničné spojenia, obnoviť nepoužívané trate, opätovne zaviesť nočné vlaky, zlepšiť a zmodernizovať železničnú infraštruktúru a železničné koľajové vozidlá a posilniť intermodálne spojenia. V Pláne Únie na obnovu a vo viacročnom finančnom rámci na obdobie 2021 – 2027 bude potrebné vyčleniť nevyhnutné finančné prostriedky na podporu požadovaných investícií do železničnej dopravy;

Pozmeňujúci návrh 6

Návrh rozhodnutia
Odôvodnenie 6 b (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

(6b) Intenzívnejšie využívanie železničnej dopravy môže zohrávať dôležitú úlohu pri podpore zdravého životného štýlu a zvyšovaní bezpečnosti. Cestovanie vlakom možno ľahko

skombinovať s chôdzou a jazdou na bicykli a čas strávený vo vlaku namiesto automobilu môže znížiť vystavenie znečisteniu a stres. Cestovanie vlakom je zároveň bezpečným spôsobom dopravy;

Pozmeňujúci návrh 7

Návrh rozhodnutia Odôvodnenie 7

Text predložený Komisiou

(7) Zatiaľ čo podiel osobnej železničnej dopravy na pozemnej doprave v Únii sa od roku 2007 len mierne zvýšil, podiel nákladnej dopravy sa znížil. Skutočnému jednotnému európskemu železničnému priestoru stojí v ceste ešte veľa prekážok, **a to aj vzhľadom na potrebu minimalizovať hluk.** Prekonanie týchto prekážok spolu so znižovaním nákladov a zrýchlením inovácie umožní využiť plný potenciál **železničnej dopravy.** Preto potrebuje ďalší impulz, aby sa stala atraktívnejšou pre cestujúcich aj pre podniky.

Pozmeňujúci návrh

(7) Zatiaľ čo podiel osobnej železničnej dopravy na pozemnej doprave v Únii sa od roku 2007 len mierne zvýšil, podiel nákladnej dopravy sa znížil. Skutočnému jednotnému európskemu železničnému priestoru stojí v ceste ešte veľa prekážok. **Tieto prekážky majú výrazný vplyv na konkurencieschopnosť a atraktivitu železničnej dopravy a patria k nim rôzne poplatky za prístup k infraštruktúre, prekážky brániace uvádzaniu železničných koľajových vozidiel do prevádzky a odlišné systémy kontroly a prevádzkové predpisy. Prítťažlivosť železničnej dopravy je ďalej znižovaná jej nedostatočnou prístupnosťou pre osoby so zdravotným postihnutím, vysokými cenami leteniek v niektorých krajinách a nadmerným hlukom.** Prekonanie **jednotlivých** prekážok spolu so znižovaním nákladov a zrýchlením inovácie umožní využiť **jej** plný potenciál **v celej Únii.** Preto potrebuje ďalší impulz, aby sa stala atraktívnejšou, **cenovo dostupnejšou a prístupnejšou** pre cestujúcich, **najmä pre mladých ľudí, ako** aj pre podniky;

Pozmeňujúci návrh 8

Návrh rozhodnutia Odôvodnenie 7 a (nové)

(7a) Vlaky, železničné stanice a železničná infraštruktúra majú spoločenský význam, ktorý ďaleko presahuje ich prvotný technický účel, pretože v minulosti sa zásadne podieľali na formovaní regionálnych tradícií a identít a podporovali hospodársky a sociálny rozvoj. Dnes sú železničné stanice a železničná infraštruktúra dôležitými katalyzátormi pri podpore kvalitnej architektúry, udržateľného rozvoja a plánovania inteligentných miest. Zaslúžene predstavujú aj významné priemyselné kultúrne dedičstvo. Železničné stanice v súčasnosti plnia dvojakú úlohu: nie sú to len dopravné uzly, ale aj dôležité platformy pre informačné kampane a vzdelávacie, kultúrne a sociálne projekty, a teda aj kľúčové priestory miestnych komunit. Okrem toho môže byť cestovanie vlakom zážitkom samo osebe, pretože uľahčuje spoločenskú a kultúrnu interakciu a výmenu;

Pozmeňujúci návrh 9

Návrh rozhodnutia Odôvodnenie 7 b (nové)

(7b) Formálne a neformálne vzdelávanie zohráva kľúčovú úlohu pri zlepšovaní chápania významu a hodnoty železníc a pri podpore využívania železničnej dopravy. Aktívna spolupráca so vzdelávacími inštitúciami, najmä so školami, môže prispieť k intenzívnejšiemu využívaniu tohto spôsobu dopravy. Vzdelávacie inštitúcie možno takisto nabádať k tomu, aby sa od seba navzájom učili a vypracúvali učebné plány, ktoré umožnia vzdelávanie o historických, technických a environmentálnych

aspektoch železničnej dopravy, a aby podporovali využívanie železníc na školské výlety a vzdelávacie výmeny;

Pozmeňujúci návrh 10

Návrh rozhodnutia

Odôvodnenie 7 c (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

(7c) Únia by mala zabezpečiť, aby sa v jej programoch nadnárodnej mobility, a to aj v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, výskumu, kultúry a mládeže, najmä v programoch Erasmus+, Európsky zbor solidarity a Kreatívna Európa, vždy podľa možnosti uprednostňovala ako zvolený dopravný prostriedok železničná doprava. Prístup k cenovo dostupným službám železničnej dopravy môže prispieť k podpore úsilia o zaistenie väčšej inkluzívnosti týchto programov, a to rozšírením ich geografického a sociálno-ekonomického pokrytia. Ako dokazuje iniciatíva krátkodobej mobility #DiscoverEU, ktorá mladým ľuďom umožňuje spoznávať Európsku úniu, môžu partnerstvá medzi Komisiou a prevádzkovateľmi železničnej dopravy účinne podporovať udržateľnú mobilitu v rámci programov Únie, a tým priviesť ľudí k zmene svojich zvyklostí;

Pozmeňujúci návrh 11

Návrh rozhodnutia

Odôvodnenie 7 d (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

(7d) Predchádzajúce skúsenosti s Európskym rokom ukázali, že účinné zapojenie do tejto iniciatívy možno dosiahnuť rozvíjaním synergií s inými príslušnými programami Únie, najmä v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy,

kultúry a mládeže. Takéto programy podporujú vzdelávanie, komunikáciu a aktívne občianstvo a môžu preto prispieť k podpore Európskeho roka, napríklad prostredníctvom príslušných vzdelávacích projektov v rámci programu Erasmus+ alebo kultúrnych projektov zameraných na železnice v rámci programu Kreatívna Európa. Podobne môže Európsky rok v rámci programov podnietiť občanov k tomu, aby sa rozhodovali pre ekologickjšiu mobilitu. Z minulých skúseností tiež jasne vyplynulo, že aktívna spolupráca so širokou škálou zainteresovaných strán, najmä s organizovanou občianskou spoločnosťou, môže prispieť k zabezpečeniu trvalého politického odkazu;

Pozmeňujúci návrh 12

Návrh rozhodnutia Odôvodnenie 8

Text predložený Komisiou

(8) S cieľom podporiť železničnú dopravu v súlade s cieľmi stanovenými v oznámení Komisie o európskej zelenej dohode, a to aj so zreteľom na udržateľnú a inteligentnú mobilitu, by sa rok 2021 mal vyhlásiť za „Európsky rok železníc“. Bude to dôležitý rok pre politiku Únie v oblasti železničnej dopravy, keďže pôjde o prvý celý rok, v ktorom sa v celej Únii budú uplatňovať pravidlá dohodnuté v rámci štvrtého železničného balíka, konkrétne v súvislosti s otvorením trhu pre služby vnútroštátnej osobnej dopravy a znížením nákladov a administratívnej záťaže pre železničné podniky pôsobiace v celej Únii. V **mnohých** členských štátoch narastá záujem verejnosti o železnice vrátane nočných vlakov, čoho dôkazom je popularita hashtagu #DiscoverEU. Okrem toho **bude medzinárodný umelecký festival** Europalia v roku 2021 **zameraný na vplyv železnice na umenie a vyzdvihne dôležitú**

Pozmeňujúci návrh

(8) S cieľom podporiť železničnú dopravu v súlade s cieľmi stanovenými v oznámení Komisie o európskej zelenej dohode, a to aj so zreteľom na udržateľnú a inteligentnú mobilitu, by sa rok 2021 mal vyhlásiť za „Európsky rok železníc“. Bude to dôležitý rok pre politiku Únie v oblasti železničnej dopravy, keďže pôjde o prvý celý rok, v ktorom sa v celej Únii budú uplatňovať pravidlá dohodnuté v rámci štvrtého železničného balíka, konkrétne v súvislosti s otvorením trhu pre služby vnútroštátnej osobnej dopravy a znížením nákladov a administratívnej záťaže pre železničné podniky pôsobiace v celej Únii. V členských štátoch **s takýmito službami** narastá záujem verejnosti o železnice vrátane nočných vlakov, čoho dôkazom je popularita hashtagu #DiscoverEU. Okrem toho **budú vlaky témou medzinárodného umeleckého festivalu** Europalia, **ktorý sa má začať v októbri 2021, pričom sa**

úlohu železničnej dopravy pri presadzovaní sociálnych, hospodárskych a priemyselných zmien,

vyzdvihne nielen dedičstvo železníc, ale aj ich vplyv na umenie a *dôležitá úloha* železničnej dopravy pri presadzovaní sociálnych, hospodárskych a priemyselných zmien;

Pozmeňujúci návrh 13

Návrh rozhodnutia

Článok 2 – odsek 1 – úvodná časť

Text predložený Komisiou

Cieľom Európskeho roka je podnietiť a podporiť úsilie Únie, členských štátov, regionálnych a miestnych orgánov a iných organizácií **zvýšiť podiel** cestujúcich a nákladu v železničnej doprave. Európsky rok najmä

Pozmeňujúci návrh

Cieľom Európskeho roka je podnietiť a podporiť úsilie Únie, členských štátov, regionálnych a miestnych orgánov, iných organizácií a **príslušných zainteresovaných strán o propagáciu historického, súčasného a budúceho významu železníc pre Európu a rozvoj železníc ako kľúčového prvku politiky Únie v oblasti udržateľnej dopravy a mobility prostredníctvom zvýšenia podielu** cestujúcich a nákladu v železničnej doprave. Európsky rok najmä

Pozmeňujúci návrh 14

Návrh rozhodnutia

Článok 2 – odsek 1 – písmeno a

Text predložený Komisiou

a) podporí **železničnú dopravu** ako **udržateľný, inovatívny a bezpečný spôsob** dopravy, v prvom rade vyzdvihnutím jej **významnej úlohy pri dosahovaní** cieľa Únie v oblasti klimateckej neutrality do roku 2050 a oslovovaním širšej verejnosti, najmä mládeže;

Pozmeňujúci návrh

a) podporí **hodnotu železničnej dopravy** ako **udržateľného, inovatívneho, bezpečného, pohodlného a cenovo dostupného spôsobu** dopravy, v prvom rade vyzdvihnutím jej úlohy **ako nástroja územnej súdržnosti a faktoru, ktorý môže výrazne prispieť k dosiahnutiu** cieľa Únie v oblasti klimateckej neutrality do roku 2050, a oslovovaním širšej verejnosti, najmä mládeže **a seniorov**;

Pozmeňujúci návrh 15
Návrh rozhodnutia
Článok 2 – odsek 1 – písmeno b

Text predložený Komisiou

b) vyzdvihne európsky a cezhraničný rozmer železničnej dopravy, ktorá zblízuje občanov, **umožňuje im objaviť rozmanitosť Únie**, posilňuje súdržnosť a prispieva k **integrácii** vnútorného trhu Únie;

Pozmeňujúci návrh

b) vyzdvihne európsky a cezhraničný rozmer železničnej dopravy, ktorá zblízuje občanov, posilňuje súdržnosť a prispieva k **rozvoju** vnútorného trhu Únie, **pričom upriami pozornosť na rozdiely v železničnej infraštruktúre medzi jednotlivými členskými štátmi a na význam rozvoja železničných spojení s cieľom zlepšiť možnosti mobility pre všetkých občanov Únie**;

Pozmeňujúci návrh 16

Návrh rozhodnutia
Článok 2 – odsek 1 – písmeno c

Text predložený Komisiou

c) zvýši prínos železničnej dopravy k hospodárstvu, **priemyslu a spoločnosti Únie tak, že zahŕňa najmä aspekty regionálneho rozvoja, konkurencieschopnosti priemyslu, udržateľného cestovného ruchu, inovácie, zamestnanosti, vzdelávania, mládeže a kultúry a zlepšenia prístupnosti** pre osoby so zdravotným postihnutím;

Pozmeňujúci návrh

c) zvýši prínos železničnej dopravy k hospodárstvu, spoločnosti a **konkurencieschopnosti priemyslu Únie tak, že zviditeľní a posilní prepojenia s regionálnym rozvojom, cezhraničnou súdržnosťou, striebornou ekonomikou, inováciami, zamestnanosťou, vzdelávaním, mládežou, kultúrou a športom, pričom sa osobitne zameria na prístupnosť** pre osoby so zdravotným postihnutím **a zníženou pohyblivosťou**;

Pozmeňujúci návrh 17

Návrh rozhodnutia
Článok 2 – odsek 1 – písmeno c a (nové)

Text predložený Komisiou

ca) podporí železničnú dopravu ako uprednostňovaný spôsob dopravy pre účastníkov programov mobility Únie v

Pozmeňujúci návrh

oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, výskumu, mládeže, športu a kultúry prostredníctvom vytvárania stimulačných programov a iniciatív na zlepšenie prístupnosti a cenovej dostupnosti, najmä pre ľudí s nedostatkom príležitostí;

Pozmeňujúci návrh 18

Návrh rozhodnutia

Článok 2 – odsek 1 – písmeno c b (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

cb) podporí železnice ako ekologickejšiu alternatívu cestovania, ktorá môže nahradiť lety na stredne dlhé a krátke vzdialenosti, znížiť environmentálny vplyv dopravy súvisiacej s cestovným ruchom, umožniť udržateľnejší cestovný ruch a poskytnúť ľuďom možnosť preskúmať Úniu v celej jej rozmanitosti;

Pozmeňujúci návrh 19

Návrh rozhodnutia

Článok 2 – odsek 1 – písmeno c c (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

cc) vyzdvihne hodnotu vlakov, železničných staníc a železničnej infraštruktúry ako neoddeliteľnej súčasti priemyselného kultúrneho dedičstva Únie, ktoré je potrebné chrániť a propagovať, a posilní udržateľný kultúrny cestovný ruch, pričom nadviaže na Európsky rok kultúrneho dedičstva 2018;

Pozmeňujúci návrh 20

Návrh rozhodnutia

Článok 3 – odsek 1 – písmeno a

Text predložený Komisiou

a) iniciatívy **a podujatia** na podporu diskusie, zvyšovania informovanosti a **jednoduchšieho** zapojenia občanov, podnikov **a** subjektov verejného sektora s cieľom zvýšiť podiel osobnej a nákladnej železničnej dopravy ako prostriedku na boj proti zmene klímy, a to prostredníctvom viacerých kanálov a nástrojov vrátane podujatí v členských štátoch;

Pozmeňujúci návrh

a) iniciatívy na podporu diskusie, zvyšovania informovanosti a zapojenia občanov, **organizovanej občianskej spoločnosti**, podnikov, subjektov verejného sektora **a ďalších relevantných zainteresovaných strán** s cieľom zvýšiť podiel osobnej a nákladnej železničnej dopravy ako prostriedku na boj proti zmene klímy **tým, že sa bude propagovať udržateľné cestovanie a udržateľný cestovný ruch a prepojenia s ostatnými ekologickými spôsobmi dopravy, ako je napr. jazda na bicykli, a posilní sa kultúrna výmena**, a to prostredníctvom viacerých kanálov a nástrojov vrátane podujatí v členských štátoch;

Pozmeňujúci návrh 21

Návrh rozhodnutia

Článok 3 – odsek 1 – písmeno b

Text predložený Komisiou

b) informačné kampane, výstavy, **inšpiratívne činnosti, vzdelávacie a osvetové kampane na podporu zmien v správaní** cestujúcich, spotrebiteľov a podnikov **a na stimulovanie aktívneho zapojenia** širokej verejnosti **pri dosahovaní** cieľov udržateľnejšej dopravy;

Pozmeňujúci návrh

b) informačné, **vzdelávacie a osvetové kampane vrátane online kampaní a výstavy na podnecovanie intenzívnejšieho využívania železničnej dopravy, a to aj pokiaľ ide o existujúcu sieť nočných vlakov, s cieľom podporiť zmenu vnímania** cestujúcich, spotrebiteľov a podnikov **a stimulovať aktívne zapojenie** širokej verejnosti **do dosahovania** cieľov udržateľnejšej, **prístupnejšej, cenovo dostupnejšej a bezpečnejšej** dopravy;

Pozmeňujúci návrh 22

Návrh rozhodnutia

Článok 3 – odsek 1 – písmeno b a (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

ba) kampane a výmena najlepších postupov s cieľom motivovať ľudí, aby vlaky využívali na spoznávanie Európy a jej kultúrneho dedičstva vrátane železníc ako súčasti európskeho priemyselného kultúrneho dedičstva, a propagovať kultúrne a športové podujatia, ktoré sú prístupné vlakom, ako aj projekty financované z programu Kreatívna Európa, v ktorých sú vlaky samotným miestom a jadrom konkrétneho projektu;

Pozmeňujúci návrh 23

Návrh rozhodnutia

Článok 3 – odsek 1 – písmeno b b (nové)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

bb) rozvoj partnerstiev a stimulačných programov so zapojením prevádzkovateľov železničnej dopravy, a to aj v tretích krajinách, s cieľom podporovať udržateľné a cenovo dostupné dopravné riešenia pre účastníkov programov mobility Únie, najmä pokiaľ ide o programy Erasmus+, Kreatívna Európa a Európsky zbor solidarity;

Pozmeňujúci návrh 24

Návrh rozhodnutia

Článok 3 – odsek 1 – písmeno c

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

c) výmena skúseností a osvedčených postupov medzi národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi, občianskou spoločnosťou, podnikmi **a školami**, pokiaľ ide o **podporu** využívania železničnej dopravy a spôsob podnecovania zmeny

c) výmena skúseností a osvedčených postupov medzi národnými, regionálnymi a miestnymi orgánmi, občianskou spoločnosťou, **sociálnymi partnermi**, podnikmi **vrátane cestovných kancelárií, školami, inými vzdelávacími zariadeniami**,

správania na všetkých úrovniach;

kultúrnymi združeniami, mládežníckymi organizáciami a ďalšími relevantnými zainteresovanými stranami, pokiaľ ide o propagáciu významu a využívania železničnej dopravy a spôsob podnecovania zmeny správania na všetkých úrovniach;

Pozmeňujúci návrh 25

Návrh rozhodnutia

Článok 3 – odsek 1 – písmeno d

Text predložený Komisiou

d) realizovanie štúdií a inovačných činností a šírenie ich výsledkov na európskej *alebo* vnútroštátnej úrovni; a

Pozmeňujúci návrh

d) realizovanie štúdií a inovačných činností a šírenie ich výsledkov na európskej, vnútroštátnej *alebo regionálnej* úrovni; a

Pozmeňujúci návrh 26

Návrh rozhodnutia

Článok 3 – odsek 1 – písmeno e

Text predložený Komisiou

e) podpora projektov a sietí súvisiacich s Európskym rokom, aj prostredníctvom médií, sociálnych sietí a iných online komunít.

Pozmeňujúci návrh

e) podpora projektov a sietí súvisiacich s Európskym rokom, *najmä festivalu Europalia*, aj prostredníctvom médií, sociálnych sietí a iných online komunít *s cieľom osloviť čo najširšiu verejnosť*;

Pozmeňujúci návrh 27

Návrh rozhodnutia

Článok 3 – odsek 2

Text predložený Komisiou

2. Inštitúcie a orgány Únie, ako aj členské štáty, *môžu* na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni *pri propagačných činnostiach uvedených v odseku 1 odkazovať* na Európsky rok a *používať* jeho vizuálnu identitu.

Pozmeňujúci návrh

2. Inštitúcie a orgány Únie, ako aj členské štáty *pri podpore činností uvedených v odseku 1* na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni *odkazujú* na Európsky rok a *používajú* jeho vizuálnu identitu *a vo všetkých fázach podpory náležite odkazujú na podporu Únie pre projekty* a

Pozmeňujúci návrh 28

Návrh rozhodnutia Článok 4 – odsek 1

Text predložený Komisiou

Za organizovanie účasti na Európskom roku na vnútroštátnej úrovni zodpovedajú členské štáty. Členské štáty na uvedený účel vymenujú národných koordinátorov. Národní koordinátori zabezpečujú koordináciu príslušných činností na vnútroštátnej úrovni.

Pozmeňujúci návrh

Na účely koordinácie príslušných činností v rámci Európskeho roka na vnútroštátnej úrovni členské štáty vymenujú národných koordinátorov. Národní koordinátori sú vymenúvaní na základe ich odborných znalostí a preukázaného záväzku angažovať sa za rozvoj železničnej dopravy.

Pozmeňujúci návrh 29

Návrh rozhodnutia Článok 5 – odsek 1

Text predložený Komisiou

1. Komisia pravidelne zvoláva zasadnutia národných koordinátorov s cieľom koordinovať priebeh Európskeho roka. Uvedené zasadnutia takisto slúžia ako príležitosti na výmenu informácií ***o realizácii*** Európskeho roka na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie; zástupcovia Európskeho parlamentu ***sa môžu zúčastňovať*** na ***týchto zasadnutiach*** ako pozorovatelia.

Pozmeňujúci návrh

1. Komisia pravidelne zvoláva zasadnutia národných koordinátorov s cieľom koordinovať priebeh Európskeho roka. Uvedené zasadnutia takisto slúžia ako príležitosti na výmenu informácií ***a najlepších postupov týkajúcich sa realizácie*** Európskeho roka na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie; zástupcovia Európskeho parlamentu ***sú*** na ***tieto zasadnutia pozývaní*** ako pozorovatelia.

Pozmeňujúci návrh 30

Návrh rozhodnutia Článok 5 – odsek 2

Text predložený Komisiou

2. Koordinácia Európskeho roka na úrovni Únie má prierezový prístup s cieľom vytvoriť synergie medzi rôznymi programami a iniciatívami Únie, ktoré financujú projekty v oblasti železničnej dopravy **alebo ktoré** majú rozmer železničnej dopravy.

Pozmeňujúci návrh

2. Koordinácia Európskeho roka na úrovni Únie má prierezový prístup s cieľom vytvoriť **udržateľné** synergie medzi rôznymi programami a iniciatívami Únie, ktoré financujú projekty v oblasti železničnej dopravy, majú rozmer železničnej dopravy **alebo podporujú občiansku angažovanosť, ako napríklad programy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, kultúry a mládeže.**

Pozmeňujúci návrh 31

Návrh rozhodnutia

Článok 5 – odsek 3 – pododsek 1

Text predložený Komisiou

Komisia zvoláva pravidelné zasadnutia zainteresovaných strán a zástupcov organizácií alebo subjektov, ktoré sú aktívne v oblasti železničnej dopravy, vrátane existujúcich nadnárodných sietí a príslušných mimovládnych organizácií, ako aj mládežníckych organizácií a **komunít**, aby jej pomohli pri realizácii Európskeho roka na úrovni Únie.

Pozmeňujúci návrh

Komisia zvoláva pravidelné zasadnutia zainteresovaných strán a zástupcov organizácií alebo subjektov, ktoré sú aktívne v oblasti železničnej dopravy, vrátane existujúcich nadnárodných **a transregionálnych** sietí a príslušných mimovládnych organizácií, ako aj mládežníckych organizácií, **kultúrnych združení a zainteresovaných strán v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy**, aby jej pomohli pri realizácii Európskeho roka na úrovni Únie.

Pozmeňujúci návrh 32

Návrh rozhodnutia

Článok 5 – odsek 3 – pododsek 2

Text predložený Komisiou

Ak to umožňuje rozpočet, Komisia môže zorganizovať výzvy na predkladanie návrhov a projektov, ktoré môžu získať podporu za ich mimoriadny prínos k cieľom Európskeho roka.

Pozmeňujúci návrh

Komisia môže zorganizovať výzvy na predkladanie návrhov a projektov, ktoré môžu získať podporu za ich mimoriadny prínos k cieľom Európskeho roka.

Pozmeňujúci návrh 33

Návrh rozhodnutia Článok 6 – odsek 1

Text predložený Komisiou

Na účely Európskeho roka Komisia v prípade potreby spolupracuje s príslušnými medzinárodnými organizáciami, pričom zabezpečuje viditeľnosť účasti Únie.

Pozmeňujúci návrh

Na účely Európskeho roka Komisia v prípade potreby spolupracuje s príslušnými medzinárodnými organizáciami, **a to aj v oblasti kultúry a vzdelávania, a s príslušnými orgánmi v susedných krajinách**, pričom zabezpečuje viditeľnosť účasti Únie.

Pozmeňujúci návrh 34

Návrh rozhodnutia Článok 6 a (nový)

Text predložený Komisiou

Pozmeňujúci návrh

Článok 6a

Rozpočet

Finančné krytie na vykonávanie tohto rozhodnutia v období od 1. januára 2020 do 31. decembra 2022 je 8 miliónov EUR.

Ročné rozpočtové prostriedky schvaľuje Európsky parlament a Rada v medziach viacročného finančného rámca.

Pozmeňujúci návrh 35

Návrh rozhodnutia Článok 7 – odsek 1

Text predložený Komisiou

Komisia predloží do 31. decembra 2022 Európskemu parlamentu, Rade,

Pozmeňujúci návrh

Komisia predloží do 31. decembra 2022 Európskemu parlamentu, Rade,

Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov správu o vykonávaní, výsledkoch a celkovom hodnotení iniciatív ustanovených v tomto rozhodnutí.

Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov správu o vykonávaní, výsledkoch a celkovom hodnotení iniciatív ustanovených v tomto rozhodnutí. ***Správa bude zahŕňať aj všetky relevantné politické alebo legislatívne návrhy na opatrenia nadväzujúce na Európsky rok.***

POSTUP – VÝBOR POŽIADANÝ O STANOVISKO

Názov	Európsky rok železníc (2021)
Referenčné čísla	COM(2020)0078 – C9-0076/2020 – 2020/0035(COD)
Gestorský výbor dátum oznámenia na schôdzi	TRAN 11.3.2020
Výbor, ktorý predložil stanovisko dátum oznámenia na schôdzi	CULT 11.3.2020
Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko dátum vymenovania	Dace Melbārde 30.4.2020
Prerokovanie vo výbore	6.7.2020
Dátum prijatia	13.7.2020
Výsledok záverečného hlasovania	+: 28 –: 0 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Asim Ademov, Christine Anderson, Andrea Bocskor, Vlad-Marius Botoș, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Romeo Franz, Alexis Georgoulis, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienaß, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Milan Zver
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Isabel Benjumea Benjumea, Marcel Kolaja
Náhradník (čl. 209 ods. 7) prítomný na záverečnom hlasovaní	Angel Dzhambazki

**ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM
O STANOVISKO**

28	+
PPE	Asim Ademov, Isabel Benjumea Benjumea, Andrea Bocskor, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Milan Zver
S&D	Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
RENEW	Vlad-Marius Botoș, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva
ID	Gilbert Collard
VERTS/ALE	Romeo Franz, Marcel Kolaja, Niklas Nienäß
ECR	Angel Dzhambazki, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
GUE/NGL	Alexis Georgoulis, Niyazi Kizilyürek
0	-
2	0
ID	Christine Anderson, Gianantonio Da Re